

เช้าวันที่ ๒๓ มิ.ย. ๕๖ ผมไปร่วมประชุมวิชาการระหว่างประเทศ เรื่อง การศึกษาสำหรับอนาคตประเทศไทย ที่โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ และบางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลเวิลด์

ผมไปก่อนเวลา ๑ ชั่วโมง ได้ไปเห็นบรรยากาศเบื้องหลังการประชุม และเดาว่าการประชุมใหญ่ๆ ระดับชาติของราชการในปัจจุบันคงจะคล้ายๆ กัน คือจัดโดย organizer บรรยายตามความรู้สึของผม (ซึ่งอาจต่างจากคนอื่น) คือเน้นความอลังการหรูหรา แต่อ่อนด้านสาระ สมัยผมหนุ่มๆ ผมจะบอกว่าสวยแต่รูปจูบไม่หอม ซึ่งเป็นคำที่แม่พูดบ่อยๆ

ไหนๆ ก็เขียนบันทึกแบบแหกคอกจารีตการเขียน บล็อก ที่เน้นเชิงบวกแล้ว ก็ขอบันทึกความรำคาญเรื่องนักร้องรูปตนเองในการประชุม ผมสังเกตว่าพวกครูชอบทำอย่างนี้มากที่สุด มีคนบอกว่าเพื่อเอาไปเป็นหลักฐานการเข้าร่วมประชุม ลงใน portfolio ผมมีความเห็นว่ามันทำให้ครูไม่สนใจสาระของการประชุม หันไปสนใจแต่มุมถ่ายรูป ไม่ทราบว่าจะอะไรในวงการศึกษาไทย ที่สร้างวัฒนธรรมนี้ในหมู่ครู

ที่น่าแปลกใจคืองานนี้จัดสถานที่โอ่อ่าอลังการมาก แต่จอสำหรับฉาย PowerPoint ประกอบการบรรยายเล็ก และเครื่องฉายคุณภาพต่ำ มองไม่ชัด คนจัดเน้นสร้างความโอ้อ่า ไม่สนใจเรื่องที่จะช่วยให้การประชุมประสบผลสำเร็จเชิงสาระ

ผมสังเกตเห็นหนึ่งก็เห็นว่า ที่จอมันไม่ชัดเพราะมันเป็นจอผ้าโปร่ง ไม่ใช่จอสำหรับฉาย LCD Projector เมื่อมันโปร่ง แสงจากด้านหลังก็ทำให้ไม่ชัด แถมเขายังเอาไฟ สป็อตไลท์ ฉายมาทางจอและคนฟังเสียอีก แสดงให้เห็นว่า organizer ไม่รอบคอบ และหน่วยราชการเจ้าของงานก็ตรวจงานไม่เป็น

เพราะ organizer ไม่เป็นงาน ตอนประชุมในห้องใหญ่ จึงจัดเวทีให้ผู้พูดนั่งบังจอ มาแก้เอาที่หลัง

งานจึงเด่นเฉพาะด้านโอ้อ่า แต่ไม่เอื้อต่อการเก็บเกี่ยวสาระ

บ่นมาเสียยาว คนอื่นเขาคงไม่รู้สึกละอย่างนี้ คงเพราะผมตั้งใจไปเก็บเกี่ยวความรู้เรื่อง การศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มากเกินไป

ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้บริหารระดับสูงทางการศึกษาที่เข้าร่วม ไม่เห็น ซีอีโอ ของหน่วยงานอีก ๔ แห่งของกระทรวงศึกษาฯ เนื่องจากการประชุมนี้จัดโดยสภาการศึกษา หน่วยงานแห่งอื่นใน ๕ แห่งจึงไม่เกี่ยวข้อง สะท้อนภาพความไม่ร่วมมือกันของหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งๆ ที่สาระและเป้าหมายของการประชุมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบ้านเมือง เป็นคำตอบหนึ่งว่าทำไมคุณภาพการศึกษาไทยจึงต่ำเช่นนี้

การประชุมนี้มี low quality audiences มาก สังเกตจากการพูดโทรศัพท์เสียงดัง และการคุยกันในห้องประชุม ระหว่างการประชุม รบกวนผู้อื่นที่เขาตั้งใจฟัง

ผมไปเข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของการประชุมนี้ จากการประชุมห้องย่อยภาคบ่าย ว่าเป็นการประชุมเพื่อนำไปสู่การประเมินระบบการศึกษาไทยทั้งระบบ ที่รัฐบาลไทยขอให้ UNESCO และ OECD เข้ามาศึกษาหรือวิจัยระบบการศึกษาไทย และเสนอแนะการดำเนินการปรับปรุง เท่ากับรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ยอมรับว่า ตนจนปัญญาที่จะแก้ปัญหาที่หมกหมมและซับซ้อนนี้ ซึ่งเป็นปัญหาเชิงระบบ

เท่ากับยอมรับว่า เราไม่มีศักยภาพในการทำงานวิจัยระบบการศึกษา ต้องขอความช่วยเหลือ (เข้าใจว่าเป็นการว่าจ้าง) UNESCO และ OECD ต่างจากระบบสุขภาพที่ผมคุ้นเคย เรามีหน่วยงานที่ทำวิจัยระบบสุขภาพเป็นเครือข่ายนับสิบองค์กร โดยมี

[สวรส.](#)

เป็นแม่ข่าย

ผมหวังว่า หลังจากการวิจัยขั้นนี้ จะมีนักการศึกษาไทยจำนวนหนึ่ง ได้รับการพัฒนาศักยภาพของการวิจัยระบบการศึกษา สำหรับทำงานวิจัยระบบการศึกษาเองอย่างต่อเนื่อง

วิจารณ์ พานิช

๒๓ มิ.ย. ๕๖

คัดลอกจาก <http://www.gotoknow.org/posts/543991>